

שיעור תשיעי:

החכם הנ"ל, כשבא אליו האגרת מהמלך כנ"ל, השיב להחכם שהביאה: המתן ולין פה ונדבר ונתישב.

מזכיר לנו קצת את בלק ששולח את שליחיו לבלעם. ובלעם אומר להם – "לינו פה הלילה". (יש מדרש – בתנחומא- ששואלים מדוע זקני מדין הלכו וזקני מואב נשארו. המדרש אומר: שהם אמרו – "אם יבא עמנו, ואל יעכב בנו - אין בו תועלת".)

נקודת הבסיס של התם – היא השמחה. ממילא משם גם מגיעה הזריזות. אבל נקודת הבסיס של החכם, נקודת הנפש שלו – היא העצבות. וממילא אין לו זריזות, ויש לו עצלות. לכן הוא אומר לשליח: "המתן ולין פה".

מצד אחד זה

לערב עשה עבורו סעודה גדולה.

מצד אחד הדברים יפים, הוא חושב ולא מחליט ברגע, והוא עושה סעודה. ו"גדולה סעודה שמקרבת". ומה עושים בסעודה?

בתוך סעדתו נתחכם החכם בחכמתו ופילוסופיא שלו, וענה ואמר: מה זאת, שהמלך כזה ישלח אחרי עבור שפל ברך כמוני;

הוא חי במציאות – ומתפלא איך המלך שולח לשפל ברך כמוהו שיבא אליו. אבל יש להבין – הרי אתמול הוא חשב לעצמו לגדול החכמים!?

והוא ממשיך:

ומה אני, שהמלך ישלח אחרי, הלא מלך כזה, שיש לו ממשלה וגדלה כזו, ואני שפל ונבזה כנגד מלך גדול ונורא כזה, ואיך יתישב זאת בדעת, שמלך כזה ישלח עבור שפל כמוני;

לפני התפילה צריך להרגיש את גדולת הבורא, ואת שפלות האדם. וזה בדיוק מה שהחכם עושה. הוא באמת לא מבין מה הוא אצלו אצל המלך.

הפתיחה היא יפה אבל לאן היא מובילה?

אם אמר: בשביל חכמתי, מה אני כנגד המלך. וכי אין להמלך חכמים. וגם המלך בעצמו בודאי חכם גדול, ומה הדבר הזה שהמלך ישלח עבורי. וישתומם על זה מאד מאד.

תוך כדי הענווה הזאת, יש כאן תהליך של השוואה. שאני מצד אחד, ויש לו חכמים, וגם המלך יותר חכם.

ענה ואמר זה החכם (היינו החכם הראשון, שהוא חברו של התם, כי כל זה, הכל מדבריו של אותו החכם הראשון חברו של התם, שאחר שהשתומם והתמיה עצמו מאד כנ"ל ענה בעצמו דברים אלו, ואמר להחכם השליח): תדע מה שאני אומר, דעתי שבהכרח הדבר מובן ומברר, שאין מלך בעולם כלל. וכל העולם טועים בשטות הזה, שסוברים שיש מלך.

מהענווה הזאת, תראו לאן החכם מגיע. הוא מגיע לכך שהוא אומר – ש'אין מלך בעולם כלל'.

וראה והבן איך אפשר זאת, שכל בני העולם ימסרו עצמן לסמך על איש אחד, שהוא המלך. בודאי אין מלך בעולם כלל.

הוא מתחיל בדעתי, מוכרח, מוברר. העולם טועים.. ראה, הבן. ובוודאי. – זה המהלך שהחכם עושה – עד שהוא מגיע להחלטיות שלו – שאין מלך. וכל העולם טועים.

לדעתי, יש כמה דבר מרתק. מה היה פסול בענווה שלו?

התם לא שאל שאלות כאלה, הרי גם לתם היה מתאים יותר לשאול – מה יש לשפל בך כמוני אצל המלך. התם לא שאל – כי זה רצון המלך והוא מקיים. "נתאווה לו הקב"ה להיות דירה בתחתונים". והמלך התאווה והוא חיפש את היצור הכי מוכשר כדי להאיר את העולם כאן למטה. ולכן הוא בחר את האדם- ולכן התם מקבל זאת והוא לא שואל שאלות.

ענווה של האדם – שנובעת מכך שהאדם לא מאמין בעצמו, אז זה יכול להוביל ח"ו ללא להאמין בקב"ה. כי אם האדם לא מאמין בעצמו, הוא לא מאמין בכוח שהקב"ה יכול לתת לו. הרי מה זה האדם – זה כלום – כי הקב"ה יכול לשנות את הכל בן רגע. אם אני בענווה, ואני לא מאמין בעצמי – אני לא מאמין בקשר שיש לקב"ה אלי.

התם יוצא מנקודת הנחה – שאצל ה' יתברך הכל אפשרי- ולכן זה שאלה – מדוע הקב"ה (בנמשל) קורא לו. אם הייתי שואל למה – אז הייתי חושב שאני יכול לענות על השאלה – מדוע הקב"ה בחר בי – אז זה אומר שהיה לי את כל הנתונים, ואת כל המכלול לענות על השאלה. אבל לאדם אין את היכולות לענות על שאלה זו.

משה רבנו היה האיש העניו מאד על פני האדמה. (ויקרא) (אות קטנה, כי משה לא ידע למי קוראים, אבל שהקב"ה אמר לו לעלות לקבל תורה הוא ישר עולה – כי אם הקב"ה אמר הוא עולה)

התם – אומר שהוא לא יכול לקרא – למרות שבאמת הוא ידע. אבל הוא לא הבין איך הוא קורא את דברי התורה. הוא יודע את מקומו, אבל הוא יודע מהו רצון המלך.

ומפריע לחכם – שכל בני האדם מוסרים את נפשם עבור המלך. מה שמפריע לו היא לא שהם משרתים אותו, אבל למסור את נפשם – המסירות נפש, זה מה שמפריע לו!?

פורים : (אולי לקשר להשוואות לפורים שנעשו קודם במעשה)

חסידי ברסלב היו אומרים ארבעים יום קודש החג: הצילנו מקליפת המן – עמלק, וזכנו לקבל קדושת מרדכי ואסתר.

יש להבין: הפור- גזירת המן הייתה בניסן, ומה הדבר הראשון שמרדכי עושה? שק ואפר יוצע לרבים, תפילה וצום. אבל מדוע – הוא לא מנסה לפעול קודם במציאות. גם אסתר לפני שהיא הולכת אל אחשוורוש היא צמה שלושה ימים. והרי אחשוורוש בחר בה- בגלל היופי, והרי מן הסתם אחרי שלושה ימים צום – היא לא תיראה כ"כ יפה, אז מדוע שאחשוורוש יקרא לה, מדוע אסתר עושה זאת?

בני ישראל חטאו – בכך שהם נהנו מסעודתו של אותו אחשוורוש. אבל התיקון להכל הוא האמונה בקב"ה. לפני שמתחילים לפעול במציאות צריך להתפלל לקב"ה שיעזור. החטא נבע מהחוסר אמונה בקב"ה, ואת זה מרדכי ואסתר באים לתקן קודם. שלפני שמתחנפים למלך הבשר ודם, צריכים קודם כל לדעת שהמלך למעלה הוא זה ששולט בכל.

הקליפה של המן – היא להגיד קודם כל "למי יחפוץ המלך לעשות יקר יותר ממני". זה המן. והתיקון הוא מרדכי ואסתר.

השיב החכם השליח הנ"ל: הלא אני הבאתי לך אגרת מהמלך.

שאל אותו החכם הראשון הנ"ל: האתה בעצמך קבלת האגרת מיד המלך בעצמו ממש.

שאלה מצויינת שואל החכם. מי אמר לך שהאיגרת הזו היא מן המלך?

החכם לא מייצר וודאות, הוא רק מטיל ספק. (גימט' עמלק). ואז מטיל פסק – שאין מלך. ובגלל שאין הוכחה ממשית – שהוא קיבל את האיגרת מן המלך – ממילא אין מלך. זוהי תפיסתו של החכם.

השיב לו: לאו.

הטעות הראשונה של השליח היא – בזה שהוא לא היה אומר את המשפט שהוא הביא את האיגרת, אלא הוא לא היה שומע את הדברים הללו של החכם בכלל. אבל השליח הוא חכם – הוא משכיל, הוא חושב שהוא יכול להתווכח ולדון עם החכם, ולכן הוא עונה לו.

רק איש אחד נתן בידי האגרת בשם המלך.

ענה ואמר: עתה ראה בעיניך, שדברי כנים, כי אין מלך כלל.

אצל יוסף: "אם כנים דבריכם". אני יוכיח שהדברים שלי צודקים.

חזר ושאל אותו: תאמר לי. הלא אתה מן העיר מלוכה ומגדל שם מימין, הגידה לי: הראית מימין את המלך. השיב לו: לאו. (כי באמת כן הדבר, שלא כל אחד ואחד זוכה לראות את המלך, כי אין המלך מתראה, רק בעתים רחוקות מאד).

האם אנחנו ראינו פעם את המלך? התשובה היא כן והתשובה היא לא. התשובה היא כן – כי משה קיבל תורה מסיני – מהאבנים, מההר, מהעצים, והכל היה עצמיות של אלוקות. בכל דבר הקב"ה בא לידי ביטוי. אז למה קשה לנו לקבל את זה? כי את היצר הרע – אני ראייתי בראייה חושית ממש אבל את האלוקות היה קשה לנו קצת לראות.

בעיר המלוכה בוודאי ישנם צדיקים שהקב"ה קורא להם. משה רבנו – רואה את הסנה, והוא סר לראות את המחזה- הוא רוצה לראות אלוקות. אבל היכולת לראות היא יכולת מאד קשה. ולכן החכם שואל את השליח אם הוא ראה.

אם אני לא ראיתי, אבל הצדיק כן – אז זה לא משנה, כי אני בטל אל הצדיק - והוא עוזר לי לאט לאט לראות. (התניא- אומר מה ההבדל בין הצדיק לבינוני. אצל הבינוני – הנשמה היא האורח, והמארח – הוא הנפש הבהמית. ואילו אצל הצדיק- המארח הוא הנפש האלוקית, והנפש הבהמית היא רק אורח מדי פעם)

ענה החכם הראשון ואמר: עתה ראה גם ראה שדברי ברורים ומבררים, שבודאי אין מלך כלל, כי הלא אפילו אתה לא ראית את המלך מעולם.

התשובה לחכם היא הרי זה שהשליח לא ראה – זוהי אינה הוכחה על אי קיומו של המלך.

שוב שאל החכם השליח: אם כן מי מנהיג המדינה.

השאלות הם שאלות טובות מאד, אבל רואים בהם את החוסר בתמימות אצל החכם, ואצל החכמים.

השיב החכם הראשון: זאת אני אספר לך הברור, כי ממני תשאל, כי אני בקי בזה, כי הייתי משוטט במדינות, והייתי במדינת איטליא. וכך המנהג, שיש שבעים שרי יועצים, (שקורין "ראטהיירין"), והם עולים ומנהיגים המדינה זמן מיחד, ועם זה השררות חולקין עצמן כל בני המדינה בזה אחר זה.

שוב אנו רואים את ה'ענווה' הגדולה של החכם. ומהענווה הזו הוא מספר שהוא היה באיטליה. ואיטליה זה רומי. שם נמצא בית המקדש שלנו, ושם נמצאים בני חורין שהפכו לעבדים. רומי – זה רם, ובגימט' – זה עמלק, וספק.

ושם יש שבעים שרים. ואגב זה נכון, ויש שבעים אומות העולם, אבל הם לא מנהיגים.

והתחילו דבריו לכנס באזני החכם השליח, עד שהסכימו וגזרו, שבודאי אין מלך בעולם כלל.

הם הסכימו וגזרו ביחד. אבל על מה הם התבססו? על זה שאחד היה באיטליה, והשני לא ראה את המלך.

אבל כבר שכחנו, הרי הם תכננו לישון, וכל זה שיחה לפני שנרדמים.

שוב ענה החכם הראשון: המתן עד הבקר. אברר לך עוד בברור אחר ברור, שאין מלך בעולם כלל.

בהלכה כתוב – שאין בורר אחר בורר. ומי שזקוק להרבה בירורים – כנראה הוא לא בטוח. כי לא יכול שיהודי בטוח – שאין מלך בעולם.

וישכם החכם הראשון בבקר (החכם שהוא חברו של התם אנו קוראים אותו תמיד בשם החכם הראשון), והקיץ את חברו החכם השליח, ואמר לו: בוא עמי אל החוץ ואראך הדבר בברור, איך העולם כלו בטעות, ובאמת אין מלך כלל, וכלם בטעות גדול.

מדוע חשוב לחכם מה כולם חושבים, הרי אם כולם שוטים, וכולם טועים – אז מדוע חשוב לו מכולם. ומדוע בכלל הוא רוצה להמשיך להוכיח לו – הרי שניהם נטרצו – שאין מלך.

והלכו בשוק,

המעל חוזר – כי מתחילת הסיפור הוא התחיל בשוק ששם הוא נסע לואשרא.

וראו איש חיל אחד, ותפסו אותו ושאלו אותו: למי אתה עובד. השיב: את המלך. שאלו אותו: הראית את המלך מימיך. לאו.

הם גם מפסיקים, והוא גם לא עונה להם – כי זה לא מעניין אותו. הוא לא חכם מעיר המלוכה, והוא 'עוד לא היה באיטליה'. הוא תמים – שזה לא מעניין אותו.

ענה ואמר: ראה, היש שטות כזה. שוב הלכו אל אדון אחד מן החיל, ונכנסו עמו בדברים, עד ששאלוהו: למי אתה עובד. את המלך. הראית את המלך. לאו. ענה ואמר: עתה ראה בעיניך, שהדבר מברר שכלם טועים, ואין מלך כלל בעולם. ונסכם ביניהם הדבר, שאין מלך כלל.

יש שלב בקבלת התורה – שכפה עליהם הר כגיגית. אבל עכשיו הם מפנימים את זה, נסכם ביניהם הדבר – שאין מלך כלל. הם ממשיכים את הטיול בעולם. והטיול הזה מוביל אותם לעיר המלוכה. ושם הם יפגשו את התם.